

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 1061)

Veld	Waarde
Datum vraag	10-08-2026
Onderwerp	RIB 23-07-26-netcongestie en gevolgen voor Edam-Volendam
Fractie(s)	BVNL
Vraag en antwoord	Op 23 juli 2026 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over de gevolgen van netcongestie voor Edam-Volendam. Uit deze raadsinformatiebrief blijkt dat onvoldoende transportcapaciteit inmiddels gevolgen kan hebben voor onder andere woningbouw, maatschappelijke voorzieningen, economische ontwikkelingen, gemeentelijke investeringen en infrastructuur. Projecten die planologisch mogelijk, financieel haalbaar en bestuurlijk vastgesteld zijn, kunnen alsnog worden vertraagd wanneer onvoldoende elektriciteitscapaciteit beschikbaar is. Tegelijkertijd benoemt het college zelf verschillende ontwikkelingen die de elektriciteitsvraag verder vergroten, waaronder aardgasvrije nieuwbouw, warmtepompen, elektrificatie van bedrijfsprocessen en elektrisch vervoer. Deze constatering raakt rechtstreeks aan de discussie die de gemeenteraad eerder heeft gevoerd over het warmteprogramma. Daarbij is door BVNL juist gewaarschuwd voor een te eenzijdige keuze voor all-electric oplossingen en een steeds grotere afhankelijkheid van een elektriciteitsnet waarvan de capaciteit nu al onvoldoende blijkt. De fractie van BVNL vindt dat beleid moet aansluiten op wat technisch uitvoerbaar, betrouwbaar en betaalbaar is. Het kan wat ons betreft niet zo zijn dat enerzijds wordt gewaarschuwd voor ernstige netcongestie en anderzijds gemeentelijk beleid wordt voortgezet dat de vraag naar elektriciteit verder verhoogt en inwoners en bedrijven steeds afhankelijker maakt van datzelfde elektriciteitsnet. Naar aanleiding hiervan stellen wij het college de volgende vragen: 1. Deelt het college de constatering dat de huidige en verwachte netcongestie aanleiding geeft om opnieuw kritisch te kijken naar gemeentelijk beleid dat leidt tot een verdere toename van het elektriciteitsverbruik? Zo nee, waarom niet? Antwoord 1 Nee. De netcongestie is een probleem dat meerdere oorzaken kent. De toenemende vraag naar stroom (elektrificatie) is wel één van de oorzaken, maar zeker niet de enige. Op piekmomenten (momenten waarop veel elektriciteit gevraagd of aangeboden wordt) is er soms te weinig ruimte op het elektriciteitsnet. Die piekmomenten nemen

	toe en daardoor is de stabiliteit van het net niet gegarandeerd: netcongestie. Teruggaan naar eerdere (fossiele) bronnen van warmte lost het probleem niet op en veroorzaakt andere problemen. 2. Hoe verhoudt volgens het college de ambitie om woningen en andere gebouwen verder te elektrificeren zich tot de constatering dat het elektriciteitsnet nu al onvoldoende transportcapaciteit heeft en uitbreiding van delen van het net volgens de huidige planning kan doorlopen tot 2036? Antwoord 2. De netbeheerders hebben gemeenten gevraagd scherpe planningen aan te leveren voor de realisatie van woningen en bedrijven, zodat de beschikbare capaciteit gericht kan worden ingezet waar die daadwerkelijk nodig is. In het verleden was de levering van elektriciteit een gegeven. Dat is helaas momenteel niet zo en dat vraagt om aanpassing van planningen en ontwikkelingsprocessen. Het college ziet dat hier sprake is van een spanningsveld. Elektrificatie is op onderdelen een belangrijk middel om de landelijke doelen te bereiken, maar moet altijd worden afgestemd op de beschikbare netcapaciteit en op de fasering van de gebiedsontwikkeling. Juist daarom wordt met netbeheerders en andere partners gekeken naar oplossingen, prioritering en slimme inzet van middelen. 3. Is het college bereid het gemeentelijke warmteprogramma en andere beleidsvoornemens die uitgaan van verdere elektrificatie opnieuw te toetsen aan de actuele situatie op het elektriciteitsnet? Zo nee, waarom acht het college dat niet noodzakelijk? Antwoord 3 Nee. Het warmteprogramma gaat over beleidsdoelstellingen op langere termijn. De doelstellingen in het ontwerp-warmteprogramma zijn bewust geformuleerd zodat ook hybride oplossingen meetellen. Daarmee blijft er bij de uitvoering flexibiliteit: wanneer het nodig is kan namelijk worden verwarmd zonder extra benodigde netcapaciteit. Bij de uitvoering van het warmteprogramma zullen vooraf steeds de ontwikkelingen in netcapaciteit, techniek en regelgeving worden meegenomen. Het college acht dit noodzakelijk om beleid actueel en uitvoerbaar te houden. 4. Is het college het ermee eens dat voorkomen moet worden dat bestaande betrouwbare energievoorzieningen voortijdig worden afgebouwd terwijl onvoldoende elektriciteitscapaciteit beschikbaar is om een volwaardig en betrouwbaar alternatief te bieden? Antwoord 4 Het college onderschrijft het belang van betrouwbaarheid en leveringszekerheid. Waar bestaande voorzieningen nog een rol kunnen vervullen in een verantwoorde transitie, moet zorgvuldig worden afgewogen hoe en wanneer alternatieven beschikbaar zijn. Het college is daarom voorstander van het tijdig, maar niet
--	--

	voortijdig, afbouwen van bestaande voorzieningen en het actief zoeken naar passende alternatieven. 5. Is het college bereid om, zolang voldoende transportcapaciteit niet kan worden gegarandeerd, maximale keuzevrijheid voor inwoners te behouden ten aanzien van de wijze waarop zij hun woning verwarmen en geen gemeentelijk beleid te voeren dat inwoners feitelijk richting uitsluitend elektrische oplossingen dwingt? Antwoord 5 Het college hecht aan zorgvuldige besluitvorming en aan draagvlak bij inwoners. Binnen de wettelijke en beleidsmatige kaders wordt gezocht naar oplossingen die passend zijn bij de lokale situatie. Het college wil voorkomen dat inwoners worden geconfronteerd met onnodige beperkingen of onhaalbare verplichtingen. 6. Is het college bereid zich ervoor in te zetten dat inwoners niet verplicht worden tot de aanschaf van een warmtepomp of andere kostbare elektrische installatie wanneer daarvoor geen technische noodzaak bestaat en de gevolgen voor het elektriciteitsnet onvoldoende zijn ondervangen? Antwoord 6 Het college wil dat maatregelen proportioneel en uitvoerbaar zijn. Waar individuele verplichtingen niet noodzakelijk of niet passend zijn, ligt het niet voor de hand om deze zonder meer op te leggen. Het college zal zich ervoor inzetten dat keuzes in het warmtebeleid aansluiten bij technische haalbaarheid, betaalbaarheid en de lokale situatie, maar passen bij de doelstellingen en wettelijke kaders. 7. Welke gevolgen zou grootschalige toepassing van warmtepompen binnen Edam-Volendam hebben voor de piekbelasting en benodigde transportcapaciteit op het elektriciteitsnet? Heeft het college dit voor de uitvoering van het warmteprogramma concreet laten berekenen? Zo ja, kan deze berekening met de gemeenteraad worden gedeeld? Antwoord 7 Het college onderkent dat grootschalige toepassing van warmtepompen effect heeft op de elektriciteitsvraag en piekbelasting. Er is op dit moment geen berekening gemaakt welke consequentie een complete toepassing voor alle woningen zou hebben op het elektriciteitsnet omdat dit scenario niet realistisch is op dit moment. De doelstellingen voor volledig gasloos gelden pas vanaf 2050. De actuele ontwikkelingen worden betrokken bij de verdere uitwerking van beleid en gesprekken met de netbeheerder. 8. Heeft het college voorafgaand aan het opstellen van het warmteprogramma onderzocht of het elektriciteitsnet voldoende capaciteit heeft om de daarin voorziene verdere elektrificatie van woningen daadwerkelijk te kunnen faciliteren? Zo ja, welke conclusies zijn daaruit getrokken? Zo nee, waarom niet? Antwoord 8
--	---

	Bij de voorbereiding van het warmteprogramma is rekening gehouden met de bredere energie- en netcontext. Daarbij is ook gekeken naar de signalen over netcongestie en de ontwikkelingen bij de netbeheerder. Tegelijkertijd blijft de situatie in beweging en is nadere uitwerking per gebied en per maatregel noodzakelijk. Het college blijft dit daarom monitoren en actualiseren. 9. Acht het college het verantwoord om huishoudens en andere gebruikers steeds afhankelijker te maken van elektriciteit wanneer tegelijkertijd wordt gewaarschuwd dat woningbouw, scholen, ondernemers en andere maatschappelijke voorzieningen door gebrek aan elektriciteitscapaciteit kunnen worden vertraagd? Antwoord 9 Het college acht het van belang om afhankelijkheid van elektriciteit niet als doel op zichzelf te zien, maar als onderdeel van een integraal energiesysteem. Verduurzaming moet hand in hand gaan met betrouwbaarheid en voldoende capaciteit. Daarom wordt nadrukkelijk gekeken naar spreiding van keuzes, fasering en alternatieve oplossingen waar dat nodig is. 10. Is het college bereid bij ieder toekomstig duurzaamheids-, warmte-, mobiliteits- of energievoorstel vooraf inzichtelijk te maken hoeveel extra elektriciteitsvraag en piekbelasting het betreffende beleid veroorzaakt en welke gevolgen dit heeft voor de resterende netcapaciteit? Antwoord 10 Het college is bereid om bij relevante voorstellen waar mogelijk inzicht te geven in de effecten op elektriciteitsvraag, piekbelasting en netcapaciteit. Dit past bij een zorgvuldige besluitvorming. Daarbij is wel van belang dat niet voor ieder voorstel op hetzelfde detailniveau volledige technische informatie direct beschikbaar zal zijn. 11. Is het college het ermee eens dat bij schaarse transportcapaciteit prioriteit moet worden gegeven aan essentiële ontwikkelingen zoals woningbouw, economische ontwikkeling, scholen, zorg en andere maatschappelijke voorzieningen boven gemeentelijke beleidsmaatregelen die niet noodzakelijk op korte termijn hoeven te worden uitgevoerd? Antwoord 11 Het college onderschrijft dat bij schaarste zorgvuldig moet worden geprioriteerd. De gemeente heeft zeer recent de “Beleidsregels gemeentelijke prioritering transportcapaciteit voor onderwijs- en woningbouwprojecten Edam-Volendam 2026” gepubliceerd om hieraan invulling te geven. De netbeheerders hanteren daarnaast de prioritering die door ACM is aangegeven: Prioriteit 1 (Congestieverzachters): Partijen die het net actief ontlasten en extra ruimte maken. Prioriteit 2 (Veiligheid): Organisaties voor openbare veiligheid en acute zorg, zoals brandweer, politie en ziekenhuizen. Prioriteit 3 (Basisbehoeften): Voorzieningen voor de dagelijkse
--	--

	leefbaarheid, zoals drinkwater, de energievoorziening zelf, woningbouw en onderwijs. 12. Kan het college aangeven of er gemeentelijke verduurzamings- of elektrificatieprojecten zijn die de komende jaren beslag gaan leggen op schaarse transportcapaciteit die ook benodigd kan zijn voor woningbouw, ondernemers of maatschappelijke voorzieningen? Zo ja, om welke projecten en welk benodigd vermogen gaat het? Antwoord 12 Het college inventariseert dit vraagstuk momenteel en brengt in beeld welke projecten effecten kunnen hebben op de beschikbare capaciteit. Waar concrete gegevens beschikbaar zijn, worden deze betrokken bij de planning en prioritering. Het college kan op dit moment niet voor alle projecten nu al definitieve vermogenscijfers geven, omdat dit mede afhangt van nadere uitwerking en afstemming met de netbeheerder. 13. Is het college bereid dergelijke gemeentelijke verduurzamings- of elektrificatieprojecten te heroverwegen, uit te stellen of anders uit te voeren wanneer blijkt dat deze concurreren om schaarse capaciteit met woningbouw, economische ontwikkeling of essentiële maatschappelijke voorzieningen? Antwoord 13 Ons college kijkt voor alle gemeentelijke projecten wat de actuele situatie is en of uitstel of andere uitvoering beter past bij de beschikbare capaciteit. Het college zal hierbij per situatie een integrale afweging maken. 14. Welke rol ziet het college voor gas en de bestaande gasinfrastructuur als betrouwbaar vangnet zolang onvoldoende elektriciteitscapaciteit beschikbaar is en voldoende alternatieve betrouwbare energievoorziening niet kan worden gegarandeerd? Antwoord 14 Het college ziet de bestaande gasinfrastructuur in de huidige fase nog als een belangrijk onderdeel van de leveringszekerheid en als mogelijke overgangsvoorziening waar dit nodig is. Het college vindt wel dat dit moet worden gezien binnen de geldende wet- en regelgeving en de bredere doelstellingen van de energietransitie. Voor nieuwe woningbouwontwikkelingen is gas geen optie. 15. Is het college bereid bij toekomstige keuzes over warmte en energie niet uitsluitend uit te gaan van all-electric oplossingen, maar ook alternatieven en hybride oplossingen volwaardig mee te wegen, met behoud van keuzevrijheid voor inwoners? Antwoord 15 Het college is bereid om alternatieven en hybride oplossingen binnen de gegeven wettelijke kaders volwaardig mee te wegen. Het beleid moet uitvoerbaar, betaalbaar en betrouwbaar zijn. 16. Hoe voorkomt het college dat inwoners door gemeentelijk
--	---

	beleid worden geconfronteerd met aanzienlijke investeringen in bijvoorbeeld warmtepompen, aanpassingen aan woningen of elektrische installaties terwijl tegelijkertijd onzeker is of de daarvoor benodigde infrastructuur tijdig beschikbaar is? Antwoord 16 Het college probeert dit te voorkomen door realistische fasering, goede communicatie en toetsing aan de netcapaciteit en uitvoerbaarheid. Het college wil voorkomen dat beleid verwachtingen wekt die op korte termijn niet kunnen worden waargemaakt. Daarom wordt nadrukkelijk gekeken naar haalbaarheid, betaalbaarheid en planning. 17. Is het college bereid bij toekomstige besluitvorming over het warmteprogramma niet alleen de theoretische klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen, maar ook de betaalbaarheid voor huishoudens, leveringszekerheid, netcapaciteit en keuzevrijheid afzonderlijk en inzichtelijk aan de gemeenteraad voor te leggen? Antwoord 17 Het college acht het wenselijk dat de raad integraal wordt geïnformeerd over de relevante effecten van beleid. Daarbij horen in ieder geval klimaatdoelen, betaalbaarheid, leveringszekerheid, netcapaciteit en keuzevrijheid. 18. Kan het college per grote woningbouw- en gebiedsontwikkeling binnen Edam-Volendam aangeven welke elektriciteitscapaciteit noodzakelijk is en in hoeverre verdere elektrificatie van bestaande woningen en gemeentelijke voorzieningen gevolgen kan hebben voor de beschikbare capaciteit voor deze nieuwbouw? Antwoord 18 Het college werkt samen met betrokken partijen aan het in beeld brengen van de benodigde capaciteit per ontwikkeling. Dit is een complex en dynamisch onderwerp, omdat de uitkomsten afhangen van de programmatische invulling, fasering en de uiteindelijke energieconcepten. 19. Kan het college uitsluiten dat woningbouwprojecten, uitbreiding van bedrijven of maatschappelijke voorzieningen binnen Edam-Volendam vertraging oplopen terwijl tegelijkertijd capaciteit wordt gebruikt voor niet-noodzakelijke elektrificatie- of verduurzamingsmaatregelen? Zo nee, hoe gaat het college dergelijke situaties voorkomen? Antwoord 19 Het college kan niet uitsluiten dat dergelijke afwegingen in de praktijk spelen. Juist daarom vindt het college prioritering noodzakelijk. Het college zal zich inzetten om in overleg met de netbeheerder en andere partners te voorkomen dat essentiële ontwikkelingen onnodig worden verdrongen door minder urgente toepassingen. 20. Deelt het college het uitgangspunt dat energiebeleid in de eerste plaats uitvoerbaar, betrouwbaar en betaalbaar moet zijn en
--	---

	dat gemeentelijke ambities moeten worden aangepast wanneer de benodigde infrastructuur deze ambities aantoonbaar niet kan dragen? Antwoord 20 Ja, het college deelt dit uitgangspunt in grote lijnen. Ambities moeten realistisch zijn en in verhouding staan tot wat technisch, financieel en organisatorisch haalbaar is.
--	--